

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 500 lir

Leto XXXVIII. Št. 199 (11.327)

TRST, četrtek, 16. septembra 1982

Poština plačana v gotovini

Abi, postale i gruppo

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni »Dobrodo« v Gornji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni »Slovenija« pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužjeni Evropi.

GEMAYELOVA SMRT PRETVEZA ZA URESNIČITEV BEGINOVIH NAČRTOV V LIBANONU

Izraelci zasedli zahodni Bejrut

Libanonska levica kljub odporu klonila pred očitno premočjo - V Bejrutu se je začelo »čiščenje«
Agresija ponovno presenetila svet - ZDA in Francija iščeta skupni jezik za reševanje libanonske krize

BEJRUT — Le nekaj ur po umoru novoizvoljenega libanonskega predsednika Beshirja Gemayela je Beginova vlada prednočnim ponovno poglaval v tek svoj vojaški stroj. Ob podpori tankov in s krajo topniško pripravo je izraelska soldateska pričela prodirati s smeri letališča in muzejske četiri proti središču zahodnega Bejruta, ne da bi nalezla na hujši odpor oboroženih oddelkov združene levice. Ena za drugo so padale postojanke, ki so s krvjo zaplale svoje ime med dolgo bitko za Bejrut. Včeraj pa so bili v njih libanonski levičarski borci, ki niso uspeli zaradi očitne premoči ustavi izraelskega prodiranja. Ze popoldne sta padli tudi palestinski begunski taborišči Sabra in Chatila. Sinoci je izraelska vojska praktično nadzorovala že 90 odstotkov zahodnega Bejruta in se je začela »čiščeti« hise za hišo.

Izrael je ponovno dokazal, da se ne meji za dane obljube, da mu je Habibov sporazum le mirna črta na brezpravnem kosu papirja. Tudi to krat je Beginova agresivna politika presenetila vse, ki so v teh urah z ostoplostjo sprejeli nasilno smrt novoizvoljenega libanonskega predsednika. Tel Aviv je cinčno sporočil, da je njegova vojska presla v omejeno vojaško akcijo, da bi zagotovila v Bejrutu mir in varnost. Kaj pojmujejo Izraelci kot mir in varnost? so zgovorno poročale tiskovne agencije, ki so sinoci že navajale, da izraelska vojska vdira v

ministracijo izraelski napad presenetil, da so bile včerajšnje reakcije bolj medle in neprepričljive. Vsekakor pa je večina ameriških opazovalcev prepričana, da je tokrat Izrael prenapel lok, ki lahko vsak čas poči. Ameriški državni tajnik Shultz je včeraj že stopil v stik s svojim francoskim kolegom Cheyssonom, da niso iz trte izvirne govorice o osi Washington-Pariz za politično rešitev libanonske krize. Francija skuša v teh urah uveljaviti ves svoj vpliv v svojem nekdanjem protektoratu in na tistem upa, da ne bo Gemayelova smrt razplamtela verske in politične mrzine v Libanonu. Zadnje vesti o umirjenem zadržanju falangistov, libanonske levice in muslimanov, vzbujajo upanje, da bo mogoče libanonske razbitine ponovno urediti in popraviti.

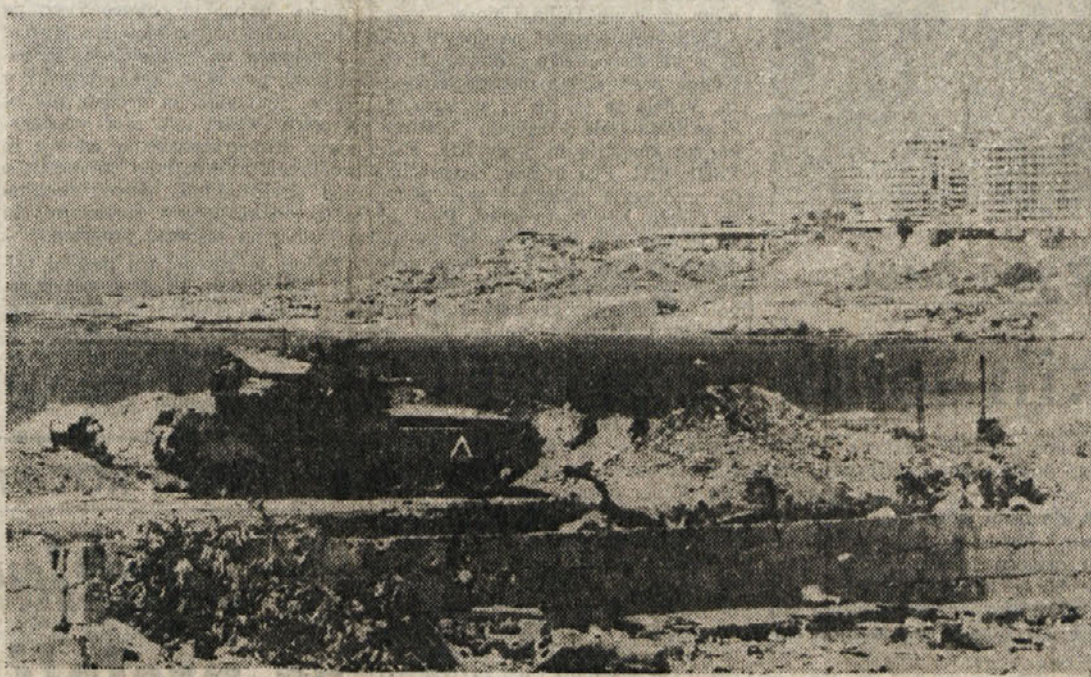
Sinoci je torej prvič v zgodovini izraelska vojska zasedla glavno mesto neke arabske države, saj lahko upravičeno trdimo, da so ves čas po agresiji na Libanon nadzorovali tudi krščanski vzhodni Bejrut. Kot rečeno, je tudi tokrat Izrael presenetil vse, da ni bilo še sinoci uradnih reakcij na nedopustno izraelsko agresijo. V Bejrutu so se torej uresničile najbolj črnogledne napovedi. Prebivalstvo zahodnega Bejruta in tisoči palestinskih civilistov so sedaj prepuščenji na milost in nemilost agentom izraelske tajnoobveščevalne službe, ki bodo temeljito prečistila mesto.

Težko je napovedati, kaj to pomeni za bodočnost Libanona tudi v luči nedavne Gemayelove smrti. Nedvomno so jo Izraelci temeljito izrabili, da bi dokončno izpeljali svoj načrt pomiritve Libanona. Po vsem tem pa se lahko vsakdo upravičeno vpraša, kaj pa sedaj, kam meri Izrael, ko je izgubil do nedavne sebi naklonjenega Gemayela.

Libanonskega predsednika so včeraj z najvišjimi častmi pokopali v njegovi rojstni vasi Bikfaja v gorah maronitskega Libanona. Na njegovem pogrebu pa niso bili samo falangisti in maroniti, kljub skrajno vprašljivi osebnosti Beshirja Gemayela, ki so ga izvolili v senci izraelskih tankov, so se od njega poslovili tudi muslimanski veljaki in politiki. Povsem nepričakovano je v Bikfajo prispel tudi izraelski obrambni minister, ki je izrazil sožalje Gemayelovim, a je imel kljub svoji objektivnosti toliko diplomatske čute, da se ni udeležil pogreba.

Gemayelova nasilna smrt je navsezadnje bila tista dimna zavesa, ki je omogočila Beginovi vladi, da je končno zasedla zahodni Bejrut. Ob tem se samo po sebi poraja vprašanje, kdo je vodil roko neznanec, da so na sedežu falangistične stranke »Kataeb« podtaknili 200 kilogramov razstreliva. Lahko so bili Sirci, ki se jim je razblinil sen o veliki Siriji, lahko so bili pristaji bivšega predsednika Franja, ki so mu prav Gemayelovi falangisti v boju za oblast ubili sina Tonyja, prav tako bi bili lahko muslimani ali libanonski levičarji ali vsakdo od ducatov oboroženih grupacij, ki vedro in oblačito na tem političnem prizorišču. Nedvomno pa ima edini koristi od Gemayelove smrti samo Beginov Izrael, ki je kot kaže kaj kmalu prebolet izgubo svojega zaveznika.

Umik izraelske soldateske iz Libanona so včeraj zahtevali vsi predstavniki libanonske vlade. Premier Wazan in predsednik Sarkis sta pozvala Reaganovo administracijo, naj doseže pri Izraelcih spoštovanje Habibovega sporazuma. Po vsem sodeč je tudi Reaganovo ad-

Izraelski tank nadzoruje obalo zahodnega Bejruta med včerajšnjim prodiranjem

(Telefoto AP)

V TOPLO SPREJETEM GOVORU NA VČERAJŠNJEM ZASEDANJU MEDPARLAMENTARNE UNIJE V RIMU

Arafat: pravico do obstoja Izraela uskladiti s pravico palestinskega naroda do lastne države

Bližnjevzhodno krizo naj bi reševali na osnovi listine OZN in predloga arabskega vrha v Fesu - Arafatova zahvala predsedniku Pertiniju za njegove besede na otvoritvi zasedanja - Podpora težnjam Palestincev prišla do izraza tudi na sprejemih pri italijanskih političnih osebnostih ter pri papežu Janezu Pavlu II.

Palestinski voditelj Arafat je na aplavz delegatov na zasedanju Medparlamentarne unije odgovoril z dvignjeno roko

(Telefoto AP)

RIM — »PLO sprejema načrt, ki ga je pripravil arabski vrh v Fesu in priznava načela mirobnega sožitja, ki navdihujejo listino OZN. Največja krivda človeštva je v tem, da ta načela zanemarija. Če jih bo ignoriralo še naprej, bo svet postal džungla.« S temi besedami je voditelj PLO na včerajšnjem zasedanju Medparlamentarne unije v Rimu, kjer so ga ob vstopu delegati sprejeli stoji in s toplim aplavzom, vneto sintetiziral politično usmeritev palestinske osebnostne organizacije po eksodusu iz Bejruta in arabskem vrhu v Maroku.

V svojem 20 minut trajajočem govoru pred prenapolnjenim auditorijem (majhali so iz izraelske delegati, ki so iz protesta zapustili svoja mesta) je osvetlil poglede palestinskega vodstva na bodoči razvoj bližnjevzhodne vprašanja ter obrazložil razloge, zaradi katerih so palestinski borci sprejeli sklep za umik iz Bejruta. Ostro je napadel Izraelce in njihove metode, ki so jih uveljavili proti palestinske mu ljudstvu, obenem pa tudi ni štedil s kritiko proti tistim ameriškim krogom, ki podpirajo izraelsko napadalnost. Opozoril je na veliko nevarnost, ki jo predstavlja nadaljnje bivanje izraelskih čet na libanonskem ozemlju, zlasti ker Tel Aviv ne upošteva nobene resolucije OZN, čeprav je edina država na svetu, ki je bila ustanovljena prav s sklepom OZN.

Iz njegovih besed je bilo mogoče dokaj jasno razbrati, da namerava jo Palestinci nadaljevati svoj boj po diplomatsko - politični poti za doseg ciljev, ki so zelo blizu resolucijam OZN, ob upoštevanju sklepov arabskih voditeljev v Fesu, posredno pa je omenil tudi predlog ameriškega predsednika Reagana. Izrael naj bi po njegovih besedah imel pravico do obstoja, Palestinci pa pravico, da si ustvarijo svojo domovino v Cisjordaniji in Gazi. »Koliko časa bo naše ljudstvo brez svoje identitete in lastne domovine?« je postavil Arafat vprašanje delegatom, nato pa se je ob zaključku svojega govora toplo zahvalil predsedniku Pertiniju za njegovo evlilki govor, s katerim je ob otvoritvi konference pokazal na začetke življenjskih vprašanj palestinskega ljudstva. Govor palestinskega voditelja je ves auditorij pozdravil z dolгим aplavzom.

Arafat je prispel v Rim v jutranjih urah, na letališču pa ga je sprejel senator Bufalini. Pred nastopom na zasedanju Medparlamentarne unije ga je sprejela predsednica poslanske zbornice Nilde Iotti, po govoru pa na Kvirinalu predsednik Pertini. V zasebnem predstavljenem studiu sta se pogovarjala približno pol ure ob navzočnosti prevajalca, nato pa je bil Arafat Pertinijev gost na zasebnem kosilu, kjer tudi ni bilo drugih povabilencev. Srečanje obeh državnikov je potekalo v zelo prijateljskem vzdušju. Gostitelj je ponovno zagotovil svojo podporo pravičnemu boju palestinskega ljudstva. Arafat pa je med drugim dejal: »Danes se borim prav tako, gospod predsednik, kot ste se vi v preteklosti proti fašizmu.«

Toplega sprejema je bil Arafat deležen v popoldanskih urah tudi v Vatikanu. S papežem Janezom Pavlom II. se je pogovarjal 20 minut

povsem brez prič, verjetno v an gleščini. O pogovoru so v Vatikanu izdali uradno sporočilo, ki pravi med drugim, da je papež izrekel svojo naklonenost palestinskemu ljudstvu zaradi njegovega dolgotrajnega trpljenja in izrazil željo, da bi prišlo v tem bližnjevzhodnem sporu do pravice in trajne rešitve. Obšodil je vsako nasilje in obudil upanje, da bodo priznali pravice vsem narodom, predvsem pa Palestincem domovino in Izraelu varnost. V poročilu je rečeno, da je papež obšodil tudi zadnja dogajanja v Libanonu ter izrekel up, da proces obnove te dežele ne bo spel prekinjen.

Papež so je dotaknil palestinskega vprašanja tudi v večernih urah, ko je — uro po srečanju z Arafatom — govoril 20 tisoč vernikom na trgu sv. Petra, ko je poudaril pravico vsakega naroda do lastne domovine. Oznail pa je tudi stalniše Vatikana od vprašanja Jeruzalema, ki naj bi, po njegovih besedah, postal mesto, v katerem bi verniki razne enobitne izpovedi, krščanstva, židovske in islamske, živeli v popolni svobodi in enakosti s verniki drugih verskih skupnosti.

Iz poročila o uradnem obisku, ki ga je Arafat opravil tudi pri italijanskem zunanjem ministru Colombu izhaja, da Italija v skladu s sklepi deseterice, trenutno ne namerava uradno priznati PLO. Vsekakor pa bo podprla politično vlogo palestinskega osvobodilnega vojske, namesto vojaške. Poročilo tudi dodaja, da je včerajšnje srečanje sodilo v okvir stikov, ki jih je Italija vzpostavila na politični ravni s PLO že pred časom.

V okviru napovedanih stikov s tajniki nekaterih strank je v večernih urah prišlo tudi do pogovora med palestinskim voditeljem in Craxijem.

Nedvomno je včeraj v Rimu na diplomatskem področju PLO zabeležila vrsto pomembnih uspehov. To je prst aplavz delegatov na konferenci Medparlamentarne unije in to so potrdila tudi srečanja z vsemi osebnostmi, ki so se včeraj sestale z Arafatom.

Včerajšnji sestanek med Arafatom in papežem Janezom Pavlom II. v Vatikanu

(Telefoto AP)

NA SEJI ODBORA SKUPŠČINE ZA ZUNANJO POLITIKO

Potrjena vloga SFR Jugoslavije in neuvrščeneh za mir na svetu

Prizadevanja za uspeh vrha v New Delhiju in za nadaljevanje zasedanja KVSE v Madridu

Maccotta predsednik Središča za odnose med Italijo in SFRJ

RIM — Veleposlanik Walter Maccotta je prevzel predsedstvo Središča za italijansko - jugoslovanske odnose namesto nedavnega umrlega veleposlanika Gastoneja Guidottija. Maccotta, ki je vodil italijanske diplomatske predstavništvo v Beogradu v času, ko so se sklopili osimski sporazumi, je izrazil veliko zadovoljstvo, da bo mogoče še nadalje prispevati k utrjevanju prijateljskega sodelovanja med obema državama v duhu Helsinkov in v intenciji miru v tem delu sveta. Novi predsednik bo prisostvoval 10. novembra v Beogradu pod vodiljo priznanj »Zlati Osmo«, ki jih Središče za italijansko - jugoslovanske odnose namena vsaki dve leti o sebnostim iz obeh držav, ki so prispevale k razvoju sodelovanja na vseh področjih v duhu osimskih sporazumov.

BEograd — Odbor zveznega zbora skupščine SFRJ za zunanjo politiko je včeraj razpravljal o penerjih vprašanih zunanje politike in mednarodnih odnosov, pa tudi o predlogu izhodišč za delo jugoslovanske delegacije na prihodnjem zasedanju generalne skupščine OZN. Uvodna poročila sta podala namestnik zveznega sekretarja za zunanje zadeve Mirko Ostojić in pomočnik sekretarja Momčilo Vučković.

Odbor je pozitivno ocenil dejavnost Jugoslavije in njenih predstavnikov na mednarodnem področju v minulem obdobju, pri čemer je posebej poudaril prispevek te dejavnosti pri odpravljanju nekaterih perečih mednarodnih problemov, predvsem v zvezi s časom in krajem sklica sedme konference voditeljev držav oziroma vlad neuvrščeneh.

Dogovor, da bo ta konferenca v New Delhiju in to čimprej, je znova potrdil vitalnost in akcijsko sposobnost gibanja in politike neuvrščeneh držav, da aktivno sodelujejo pri reševanju pekočih svetovnih problemov. Takšna prizadevanja so prišla do izraza tudi v dejavnosti neuvrščeneh in nevtralnih držav Evrope v pripravi na nadaljevanje dela mednarodnega sestanka KVSE in sestanka arabskih držav v Fesu. Člani odbora so poudarili, da pomenijo rezultati sestanka v Fesu pomemben prispevek pri iskanju celovite, pravne in trajne rešitve bližnjevzhodne krize in palestinskega problema.

Odbor je ocenil, da bo prihodnje srečanje neuvrščeneh na vrhu znova potrdilo pravilnost izvirnih načel politike in gibanja neuvrščeneh držav, da sta politika in gibanje neuvrščeneh v sedanjih razmerah nenehnega zaostrovanja v svetu edini alternativni za izhod iz obstoječe krize mednarodnih političnih in gospodarskih odnosov. (dd)

BEograd — Predsedstvo SFRJ se je včeraj sešlo na seji, ki jo je vodil predsednik Petar Stambolić. Seznanilo se je z najnovejšim razvojem dogodkov na bližnjem vzhodu: in mirovnimi načrti za premostitev krize v tem delu sveta. Predsedstvo je znova izreklo podporo pravičnim palestinskega ljudstva do samostojne države in ustanovitve lastne države, pa tudi podporo PLO kot zakonitemu predstavniku palestinskega ljudstva.

Predsednik Stambolić je seznanil predsedstvo z rezultati nedavnega obiska egiptovskega voditelja Hosnija Mubaraka v Jugoslaviji in z vsebino egiptovsko - jugoslovanskih pogovorov. Na seji so ocenili, da so bili obiski in pogovori koristni

Sicilski deželni svet o mafiji

PALERMO, RIM — Medtem ko ni znamenja, da bi preiskava o umoru generala Dalla Chiese in njegove žene v mafijemskem atentatu kaj napredovala, se je včeraj začela v sicilskem deželnem svetu politična razprava o čedalje večji nevarnosti organiziranega kriminala in njegovih zvezah v upravnem in političnem aparatu, prav ko so zdravniški sporočili, da se je pretrgala zadnja nit življenja tudi agentu Domenico Russu, ki je bil hudo ranjen v glavo ob napadu na bivšega palermškega prefekta in je bil v globoki komi od tedaj v od delku za oživiljanje občinske bolnišnice.

Od razprave v sicilski skupščini bržkone ni pričakovati niti kalih posebnih razjasnitev glede političnih odgovornosti za uspevanje in krepitev moči

mafije niti kakšnih bistvenih prispevkov k zatiranju njene pojave, ki zastruplja družbeno življenje na otoku. Že od začetka jo namreč pogojuje podpora, ki jo je 5 tajnikov večinskih strank vnapre izreklo predsedniku deželnega odbora, demokristjanu D'Acquistu, čigar ostavko je zahtevala KPI. Ta je tudi včeraj v zelo dolgem govoru predvsem je zagovarjal svoje obnašanje in odnos KD do pokojnega Dalla Chiese, obšodil manevre proti avtonomiji Sicilije in pozival stranke k slogu.

Predsednik republike Pertini pa je sprejel včeraj ožje sorodnike generala Dalla Chiese in njegove žene, Gian Mario in Paola Setti Carraro ter Fernanda in Rito Dalla Chiesa, katerim je izrazil sočustvovanje in solidarnost.

Oreste Scalzone spet na svobodi

PARIZ — Oreste Scalzone, ideolog skrajnolevičarske skupine »autonomia operaia« je spet prost, pa čeprav pod sodnim nadzorom. Tako je odločil včeraj preiskovalni odsek prizivnega sodišča v Parizu, kjer je bil aretiran konec avgusta. Pri tem je sodišče upoštevalo predvsem dejstvo, da je bil komaj mesec prej prejel dovoljenje za bivanje na osnovi zadostnih jamstev in priporočil, ter da do odločitve o zahtevi Italije po izročitvi, o kateri bo razsodilo bržkone šele prihodnji mesec, ni obvezna omejitev svobode.

DEŽELA ZA STANOVANJA: 180 MILIJARD INVESTIRATI V DVEH LETIH

10. septembra je začel veljati novi deželni zakon, ki preureja celotno javno stanovanjsko gradnjo

Objava v Uradnem vestniku deželnega zakona št. 75 z dne 1. septembra 1982 «Enotno besedilo deželnih zakonov o javni stanovanjski gradnji» pomeni začetek množičnega posega dežele za rešitev stanovanjskega problema. Nov normativ, ki je edinstveni primer na tem področju v Italiji, so tako prebivalci kot operaterji tega področja pričakovali z velikim zanimanjem. Deželni zakon, ki uresničuje naložbe v vrednosti 180 milijard v dveh letih 1982-83, ureja in združuje tudi vsa obstoječa deželna določila, ki se nanašajo na to področje. Podajamo kratko razlago vsebine in značilnosti zakonskega ukrepa. V posebni razpredelnici so navedeni z ustreznimi primeri mehanizmi, kako doseči razne olajšave in tudi novosti: majhen «praktični priročnik», ki bo pomagal državljanu, da se bo znašel v tej zapleteni snovi.

1. Programske in uvodne določbe

Da bi zadostila stanovanjskim potrebam, je dežela v vidu deželnega stanovanjskega plana, oziroma, da bi namreč nudila čimbolj stvarne možnosti za rešitev stanovanjske stiske za vse, izdelala Deželni načrt za javno stanovanjsko gradnjo, ki vsebuje stanovanjske in urbanistične potrebe področja za 10 let. Smoter plana so nove gradnje, obnova in nakup stanovanj, kot tudi pridobitev in urbanizacija področij, ki so namenjena stanovanjski gradnji. Plan se deli na štiriletno operativno programe, ki se izvajajo z dvehletnimi načrti posegov. Plan, program in načrte odobri deželni odbor — potem ko je dal svoje mnenje po posebni medodborniški komite — in jih nato sporoči deželnemu svetu.

Ustrezne norme zagotavljajo koordinacijo z urbanističnim deželnim načrtom in s potrebo po razpolaganju z gradbenimi in urbanizacijskimi področji še pred financiranjem novih gradenj. Naloga dežele je torej programirati posege, izbrati operaterje, dodeljevati tako državne kot deželne prispevke.

V upravnem smislu so sam organi: deželno ravnanstvo in preko pokrajinskih ravnanstev za javna dela.

Razne pristojnosti

Posebne pristojnosti imata predsednik deželnega odbora in odbor za javna dela. Omeniti je treba tudi kontrolo in nadzorstvo nad ustanovami: deželni konzorcij med različni IACP, med IACP in občinami, s pomočjo odobritve statuta, proračunov in obračunov ali z nadomestnimi posegi.

Posebne norme se nanašajo na te ustanove (njihovo ustanovitev, kontrolne organe, sestavo, premoženjske odnose itd.), ki v nekatere primerih bolj poudarjajo njihovo vlogo, pristojnost in tudi v medsebojnih odnosih s priznavanjem bolj poudarjene in pomembnejše vloge občin.

Občine so vedno imele specifične pristojnosti na področju stanovanjske gradnje in pri uporabi teritorija: občina je tista, ki sprejema urbanistične instrumente; daje gradbeno dovoljenje; kupuje in urbanizira področja, ki jih nato odstopa operaterjem; sprejema dogovore v smislu člena 35/865 s katerimi odstopa področja in določa prodajno ceno stanovanj, ki bodo zgrajena; sprejema morebitne tipološke variante za PEEP, nadzoruje uresničevanje; ugotavlja področja, ki jih je mogoče rešiti in odobrava načrte za obnovo in še druge naloge. Poleg tega preostaja občin, v fazi gradbenega postopka — v tej fazi se poslužuje tudi sodelovanja različnih IACP in deželnega ravnanstva za javna dela — tehnični pregled načrtov konvencioniranih gradenj, nadzorstvo nad spoštovanjem konvencij in ugotavljanje pravičnega izvajanja.

2. Način javnega posega

Osnovni namen je torej zajamčiti vsekakor stanovanje vsem državljanom, posebno manj premožnim, vendar pa s posebnimi podporami in spodbudami omogočiti nakup stanovanja družinam.

Javna stanovanjska gradnja je prav tista, ki jo izvajajo določeni operaterji s posegi v breme države, javnih ustanov ali takih, ki so deželni olajšav državnih zakonov, deželnih zakonov ali določil EGS in drugih mednarodnih organizacij, kot tudi zavarovalnih zavodov ali ustanov za socialno skrbstvo.

Taki posegi za javne stanovanjske gradnje se delijo na 3 kategorije:

a) Subvencionirana gradnja: je oblika javnega posega, namenjena za najmanj premožnim. To so posegi, ki jih je programirala dežela, izvedla IACP in njih konzorciji (in ko gre za obnovo občin) namestitelj gradnji, nakupu, preureditvi stanovanj, ki so namenjena vsem njenim državljanom, in sicer po stanarini, ki bo sorazmerna z njihovim dohodkom in objektivnim stanovanjskim pogojem. Stanovanja dodeljuje posebna komisija na osnovi listvic, sestavljenih na podlagi priloženih brošur na splošen razpis, ki je namenjen vsem državljanom.

b) Konvencionirana gradnja: je oblika posega, ki se nanaša na družine, ki lahko s pomočjo ekonomskega doprinosa koristnikov in z javnimi olajšavami upajo na lastno hišo.

To so posegi, ki jih je programirala dežela, izvedli IACP in njihovi konzorciji, gradbene zadrage in njihovi konzorciji, zasebniki in podjetja, s prispevki in kreditnimi olajšavami, ki jih predvidevajo državni in deželni zakoni, določbe EGS in drugi mednarodni organizmi, zavarovalni zavodi ali socialne ustanove, za katere se izvaja posebna konvencija z občinami, ki morajo med drugim določiti prodajno ceno ali stanarino stanovanj, ki se zgadijo.

c) Gradnja z olajšavami: je oblika javnega posega, ki zadeva posamezne zasebnike, da jim omogoči gradnjo, nakup ali preureditev prvega stanovanja. Te posege je programirala dežela, izvedle gradbene zadrage, njih konzorciji, zasebni državljanji z ugodnostmi državnih

in deželnih zakonov ali drugih že omenjenih zakonskih predpisov, za katere ni predvidena konvencija z občinami.

Operaterji in sicer IACP, njih konzorciji, gradbene zadrage, podjetja, zasebniki itd. morajo izpolnjevati posebne pogoje, da lahko delujejo na področju javne gradnje. Med glavnimi so: vpis v državni seznam gradbenikov za podjetja, vpis v deželni seznam zadrug za gradbene ali delovne zadrage.

Na podoben način bodo morali tisti, ki se nameravajo poslužiti posegov za javne gradnje (konvencionirane in olajšane) predložiti prošnjo, izpolnjeno z vsemi zahtevanimi pogoji (ponavadi so navedeni v razglasu, npr. italijansko državljanstvo, stalno bivališče v eni izmed občin, ne biti lastnik druge hiše itd.).

Posebna določila zadevajo čas, način, pristojne organe (z ustreznim določilom pristojnosti) za ugotovitev zahtevanih pogojev.

3. Dodelitev stanovanj subvencionirane gradnje

Kar zadeva dodelitev stanovanj v subvencionirani gradnji — kar poteka potom javnih natečajev — je bila ta podvržena številnim revizijam v smislu zakona o pravični stanarini, v smislu načela o zadostitvi potreb po stanovanju manj premožnim slojem, z možnostjo odstopitve stanovanja, z možnostjo vrnitve stanovanja samega kakor hitro si družina lahko kupi hišo in končno z uvedbo mehanizma za določanje stanarine.

OLAJŠAVE: KDO IMA DO NJIH PRAVICO IN KAKO SE DOSEŽEJO

Pogoji za vključitev

v javno stanovanjsko gradnjo

Interesent mora

- imeti stalno bivališče ali delati v eni izmed občin dežele;
- ne sme biti lastnik nobenega drugega primerne stanovanja;
- ni smel biti prej deležen drugih javnih podpor za stanovanje;
- družinski dohodek ne sme presegati:
 - za stanovanja v posesti (prispevki za kakršnokoli obliko nakupa stanovanja) L. 14.500.000
 - za stanovanje v najemu (prispevki IACP nedeljenim zadrugam, ki dajejo stanovanja v najem, vključno subvencionirano gradnjo) L. 9.000.000

V primeru, da so v družini člani, katerih dohodek ne presega 900.000 lir letno, se dohodek zniža za 1.000.000 lir za vsakega člana; nato se dohodek iz odvisnega delovnega razmerja računa v višini 60%.

Primer: družina, ki jo sestavljajo mož, žena in dva nedolga otroka s skupnim dohodkom 26.000.000 lir. Najprej se odšteje 1.000.000 lir za vsakega otroka v breme. Ker sta mož in žena v odvisnem delovnem razmerju, se nadaljnjih 24.000.000 lir upošteva v višini 60%. Dohodek, ki pride v poštev, znaša torej 14.400.000 lir.

Oblike prispevka:

Državljan, ki hoče zaprositi za stanovanje po olajšanih pogojih, ima razne možnosti:

- z vpisom v zadrugo lahko koristi prispevke, ki jih predvideva Rotacijski sklad ter skladi za konvencionirano gradnjo;
- lahko kupi stanovanje, ki ga zgradi podjetje ali v režimu konvencionirane gradnje (v tem primeru podjetje prenese na kupca olajšave, ki so jih bila sama deležna s strani dežele) oziroma direktno v režimu olajšane gradnje (v tem primeru dežela dodeli prispevek direktno posameznemu državljanu);
- lahko prusi za prispevek za olajšano gradnjo za nakup, za gradnjo ali obnovo lastnega stanovanja;
- lahko se obrne na Avtonomne ustanove za ljudske gradnje za dodelitev stanovanja v najem po socialni stanarini. Vse te možnosti se izvajajo s pomočjo treh oblik prispevka:

A) Rotacijski sklad, B) olajšana posojila, C) neposredna deželna posojila.

4. Dodelitev deželnih prispevkov

Novi zakon je strnil razne kanale prispevkov na področju javne gradnje. Gre v glavnem za tri oblike posegov: rotacijski sklad, prispevki za posojila in neposredna deželna posojila.

Rotacijski sklad: gre za operaterje, najbolj priljubljeno obliko prispevka. Ustanovljen je bil že z deželnim zakonom 65/75 in je dokazal, da je ena izmed najprejnih oblik intervencije, ki se ločuje od posojila. V bistvu je dežela sama tista, ki igra vlogo kreditnega zavoda s tem, da odobrava posojila, ki jih IACP in zadrage vračajo po diferencirani obrestni meri na 20 ali 25 let. Lahko se sklad tudi poveča in sicer tako, da se zaprosi za posojilo na mednarodnem tržišču.

Prispevki za posojila: združijo se razne oblike deželne intervencije v en sam kanal, ki se uresniči v dodelitvi stalnih večletnih prispevkov v zvezi s posojili, ki so bila sklenjena za gradnjo, nakup ali obnovo stanovanj. Višina prispevka je enaka za vse operaterje z edino razliko, ki bo izhajala iz različnega upravljanja zgrajenih stanovanj (ali jih bodo oddajali v najem ali jih bodo prodali).

Neposredna deželna posojila: pod to obliko posega so združeni prispevki za nakup, gradnjo ali obnovo stanovanj s strani zasebnikov, neposrednih kmetijskih obdelovalcev in emigrantov. Gre za alternativno obliko prispevka, ki predstavlja popolno novost na področju tako deželne kot državne zakonodaje. Potreba po alternativni obliki prispevka je postala nujna zato, da se omogoči izvajanje zakona tudi takrat, ko je težko priti do posojila.

V bistvu s to obliko prispevka dežela daje neposredno operaterjem (zasebnikom, zadrugam, podjetjem, IACP) 40 milijonov lir za stanovanje v 4 letih (10 milijonov na leto), ki jih bodo koristniki začeli vračati s petim letom. Povračilo 40 milijonov bo potekalo 15 let po obrestni meri, ki bo na začetku enaka nič in se bo letno višala za 10%. S financiranjem, predvidenim po zakonu, bodo v letih 1982/83 lahko investirali skoraj 184 milijard porazdeljenih na sledeča področja:

Zadrage	17.738 milijonov
IACP	14.400 milijonov
Konvencionirane gradnje	80.000 milijonov
Gradnje z olajšavami	55.500 milijonov
Kmetijske gradnje	3.200 milijonov
Prispevki za izvedbo PEEP	11.000 milijonov
Posegi v korist izseljenih iz stanovanj	2.000 milijonov
Jamstva	100 milijonov
Skupni znesek izvedljivih investicij	183.938 milijonov

A) Rotacijski sklad

	IACP	Nedeljene zadrage	Deljene zadrage
dopusten strošek	100%	40.000.000 42.000.000 za potresna področja	40.000.000 42.000.000 za potresna področja
amortizacija	25 let	20 let	20 let
obrestna mera	1%	3,5%	dohodek do 9 milijonov 5% dohodek do 11 milijonov 8% dohodek do 14,5 milijona 11%

S to obliko prispevka daje dežela direktno 40.000.000 lir za vsako stanovanje (42.000.000 lir za potresna področja), ki jih interesi vrnijo v 20 letih po obrestni meri 3,5% za nedeljene zadrage in po obrestni meri, ki je odvisna od dohodka interesov, za deljene zadrage.

B) Olajšana posojila

- dopusten strošek: 40.000.000 (42.000.000 za potresna področja)
- prispevek za sposojeni milijon za 20 let:
 - nedeljene zadrage in IACP L. 110.000
 - podjetja in deljene zadrage L. 100.000
 - posamezni zasebniki L. 90.000
 - kmetijski neposredni proizvajalci itd. L. 90.000 (L. 95.000 za gorska področja)
 - emigranti L. 95.000

S tako obliko prispevkov prejmejo koristniki posojilo od kreditnega zavoda. Na amortizacijske kvote da dežela — ko gre za privatnega posameznika — prispevek 90.000 lir za vsak izposojeni milijon, kar pomeni, da bodo po tekočih obrestnih merah v breme koristnikov ostali obroki v višini 115.000 lir na leto za vsak izposojeni milijon.

C) Neposredna deželna posojila

dopusten strošek: Lit. 40.000.000
posojilo se izdaja po: Lit. 10.000.000 letno za 4 leta amortizacija: 15 let s pričetkom petega leta obrestna mera: v začetku nič, nato 5% za šestmesečne na že vrnjeni kapital in 4% za šestmesečne za nedeljene zadrage in IACP.

5. Splošni predpisi za podelitev deželnih prispevkov

V luči pozitivnih izkušenj s prejšnjimi zadevnimi zakoni, vsebuje zakon nekatere norme, ki imajo s praktičnega vidika precejšen pomen za operaterje.

Predvsem je omembe vredna ohranitev sedanjih oblik izdajanja prispevkov vnaprej pred sklenitvijo dokončne pogodbe o posojilu; razširitev avtomatičnega deželnega jamstva na vsa posojila, sklenjena za realizacijo programov, v okviru deželnih prispevkov; možnost izdajanja integrativnih prispevkov; ne da bi se pri tem posluževali novega zakonskega ukrepa in drugih splošnih norm za vse posege (zasebno pogajanje; kolavdacija in rezerve; «modulistika»; tehnični normativi; usklajevanje spremenljivih elementov; intervencije za obnovo itd.).

6. Pomoč posebnim kategorijam koristnikov

Zakon se racionalno in organsko loteva problema posebne pomoči petim kategorijam koristnikov: handikapiranim, tistim, ki so bili izgnani iz stanovanj, vojakom, ostarelim, mladim družinam in emigrantom. V korist družinam, ki imajo fizično prizadetega člana, se daje prednost pri olajšani in konvencionirani gradnji; povečanje maksimalov pri posojilu za 10% za realizacijo del za premostitev težav arhitekturnega značaja.

Tudi za tiste, ki so bili izgnani iz stanovanj, je predvideno, da so v okviru kriterijev za izbiro operaterjev in koristnikov v konvencionirani in olajšani gradnji, deležni prednosti, ki jim pripada, medtem ko se zanje v okviru subvencionirane gradnje predvideva podelitev 6 točk na lestvici.

Nadalje se upoštevajo stanovanjske potrebe vojakov, za katere je pridržano do 5% stanovanj v subvencionirani gradnji, in prednost pri podelitvi prispevkov za konvencionirano in olajšano gradnjo.

Določeno število stanovanj v subvencionirani gradnji je predvideno tudi v korist mladih družin in ostarelih. Podelitev poteka v okviru posebnih razpisov izključno za to kategorijo.

Kar zadeva posebne olajšave ali nakup stanovanja s strani emigrantov, so poleg že predvidenih z veljavnimi zakoni, predvidene še druge olajšave bodisi z ozirom na čas (leta bivanja v tujini), bodisi v zvezi z dohodkom, bodisi nazadnje za točkovanja za podelitev stanovanj.

NOVOSTI PRI DODELJEVANJU STANOVANJ V SUBVENCIONIRANI GRADNJI (IACP)

S to obliko prispevka izda dežela neposredno interesentom 40.000.000 lir v štirih letih. Koristniki bodo vrnili omenjeni znesek v 15 letih z začetkom s petim letom. Morali bodo torej peto leto vračati mesečne obroke v višini 222.000 lir. Šesto leto se bodo obroki mesečno povišali za 22.200 lir, ki ustreza 10% kvote glavnice, že vrnjene v preteklem letu. Mesečno povišanje bo znašalo vsako leto 22.200 lir. Jasno je, da ta oblika predvideva kratkoročen kredit, ki se bo vrnil istočasno z izdajanjem letnih obrokov prispevka 10.000.000 lir.

Novosti pri dodeljevanju stanovanj v subvencionirani gradnji (IACP)

a) Stanarina: za določitev stanarine se vzameta v poštev dva elementa in sicer celotni družinski dohodek in pa objektivne značilnosti stanovanja: to je v skladu s principom, da stanovalec plačuje v mejah svojih ekonomskih možnosti. Stanarina torej pogosto določa odstotek družinskega dohodka stanovalca, odstotek (ki ga azurira vsaki dve leti predsednik deželnega odbora) ki postopno raste. Za tiste, ki presegajo vsoto 24.150.000 lir dohodka, je predvidena višja stanarina kot pa je tista, ki je v veljavi na zasebnem tržišču, v smislu zakona 329/78.

b) Preklici: preko zadene stanovalca, ki je 4 leta zaporedoma presegal mejno dovoljeno dohodka (24 milijonov 150 tisoč). Opozarja se, da se k družini ne prištevajo polnoletni otroci, ki niso v breme. Za tiste, ki imajo visok dohodek, je predvidena prednost pri dostopu do stanovanj, zgrajenih v konvencionirani gradnji s strani IACP.

c) Odstop: stanovanjskega lastništva: stanovanja se lahko odstopijo tistim stanovalcem, ki so več kot 10 let stanovali IACP, po ceni, ki odgovarja najemniški vrednosti stanovanja v smislu zakona 329/78 (azurirana 100% na podlagi življenjskega stroška po indeksih ISTAT). Predvidevajo se znižanja za odvisne delavce in upokojene. Plačilo je lahko enkratno ali porazdeljeno v 20 letih, tako da se na zneske aplicirajo mehanizmi, ki jih predvideva zakon 457/78 (različne obrestne mere glede na dohodek stanovalca).

d) Rezerve stanovanj: predvidene so rezerve stanovanj za nove družine, za ostarele, za handikapirane in za vojake.

Prošnje za prispevek za zasebnike se lahko vložijo — od 13. septembra dalje — pri deželnem ravnanstvu za javna dela, na posebnih obrazcih, ki se dobijo:

v GORICI: C.so Italia 205 v PORDENONU: C.so Garibaldi 86
v VIDMU: P.zzele Osoppo 1 v TRSTU: Ul. S. Francesco 37
Za zadrage in podjetja bodo objavljeni posebni javni razglesi, o katerih bodo informacijska sredstva pravočasno poročala. Za podrobnejše informacije se lahko interesi obrnejo na deželno ravnanstvo za javna dela v uradnih urah od 10. — 12. ure.

DEŽELA FURLANIJA - JULIJSKA KRAJINA

prisotna na jesenskem mednarodnem zagrebškem velesejmu

Dežela Furlanija-Julijška krajina je letos ponovno uradno prisotna na mednarodnem jesenskem velesejmu v Zagrebu, kjer nastopa v okviru paviljona Italijanskega zavoda za zunanjo trgovino (Istituto Italiano per il Commercio Estero - ICE). Za razliko od prejšnjih let, ko so za deželni nastop na mednarodnih sejemskih prireditvah v tujini skrbele trgovinske zbornice iz Trsta, Gorice, Vidma in Pordenona, je to nalogo letos prevzelo Deželno podjetje za turistično propagando v tujini.

Paviljon dežele Furlanije-Juljske krajine, ki zavzema 60 kvadratnih metrov razstavne površine, je letos urejen tako, da prihaja do izraza predvsem komponenta zimskega turizma v deželi. Praksa iz zadnjih let je namreč pokazala, da se čedalje več ljubiteljev zimske opojnosti v Jugoslaviji odloča za obisk zimsko-sportnih središč v sosednjih republikah, to je v Avstriji in Italiji. Dežela Furlanija-Juljska krajina nudi tem turistom smučišča, ki so tako po svojih naravnih privlačnostih kakor tudi po vgrajenih napravah in po cenah konkurenčna drugim znanim središčem zimskega športa. Ker pa je mnogo Jugoslovancev, ki še niso obiskali teh krajev, je Deželno podjetje za turistično propagando sklenilo, da nastopi letos na zagrebškem velesejmu s paketom ponudb za preživljanje zimskih počitnic na smučiščih Furlanije-Juljske krajine.

Turizem pa je le eden izmed argumentov skupnega interesa, ki pridejo do izraza v tej pomembni mednarodni gospodarski prireditvi. Na sejmu je tudi letos prisoten izvozni konzorcij «Friulgiulia», ki združuje veliko število zunanjetrgovinskih podjetij iz vse dežele Furlanije-Juljske krajine in ki tudi tokrat predstav-

lja izbor industrijskih izdelkov, ki jih proizvajajo male in srednje industrije iz tržaške, gorške, videmske in pordenonske pokrajine. Med proizvode, ki jih deželna podjetja izvažajo v tujino, sodijo predvsem izdelki splošne mehanike, pohištvo, polizdelki lesne industrije, obutev ter kuhinjski pribor. Razstava konzorcija nadalje obsega izdelke in proizvode, ki pridejo v poštev za blagovno izmenjavo v okviru avtonomnih računov za Tržaško in Gorško na podlagi videmskega sporazuma iz leta 1955 o blagovnem prometu med obmejnimi območji Furlanije-Juljske krajine na eni ter SR Hrvatske in SR Slovenije na drugi strani. V tej zvezi velja omeniti, da je izmenjava po tem sporazumu v prvih sedmih mesecih letošnjega leta dosegla kar 183 milijard lir (od tega 122 milijard po tržaškem, in 61 milijard po gorškem računu), medtem ko je v ustreznem razdobju lanskega leta znašala 99 milijard lir. Podjetja iz Furlanije-Juljske krajine so dobavila jugoslovanskim partnerjem predvsem kemične proizvode, avtomobilske gume in nadomestne dele, proizvode kovinske industrije, gradbeni material, tekstil in predivo ter razne stroje in električne aparate, medtem ko je promet v nasprotni smeri obsegal predvsem živino in meso ter les.

Na koncu naj omenimo, da se bodo današnjega uradnega dneva Furlanije-Juljske krajine udeležili tudi nekateri vidni predstavniki javnega in upravnega življenja dežele ter člani mešane italijansko - jugoslovanske trgovinske zbornice iz Milana ter zastopniki tržaške in furlanske delegacije te zbornice.

E. FORNAZARIC

Avtonomna dežela Furlanija - Julijška krajina

IZREKA DOBRODOŠLICO

OBISKOVALCEM DEŽELNE RAZSTAVE

V ITALIJANSKEM PAVILJONU

ZASTOPSTVA - IZVOZ - UVOZ

34100 TRIESTE - TRST
P. P. 101
Ulica Cicerone 8
Telefon - 61-241 - 61-478
Telex 460561

PODJETJE

AGROMARKET

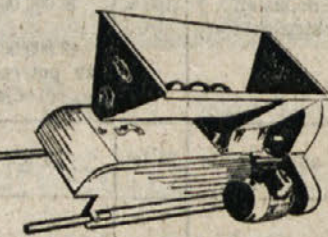
Import/Export
GORICA (Italija)
Ulica Favetti 5 - tel. 84741
vam nudi veliko izbrano
strojev za vinogradništvo
in kletarstvo
STISKALNICE —

VSE VRSTE

PECLJALNIKOV —
CRPALKE —
PLASTICNE SODE itn.

Agromarket vam nudi tudi iz-
venesezonske stroje po znižanih
cenah.
Pridite in si ogledite raznovrstno
kmečko mehanizacijo na 500 m²
našega razstavnega prostora
TAKOJSNJA DOBAVA
TRILETNA GARANCIJA
REZERVNI DELI

Pri velikih nakupih povrnemo potne stroške

FORNITURE ORAFE VICENTINE

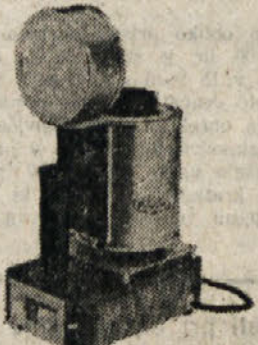
Podružnica: 34128 TRST — U. del Donatello 14
(Sv. Ivan) Telefon: (040) 567787

36100 VICENZA — U. del Progresso 34/39 (Industrijska cona)
Telefon: (0444) 56621 — 566509 — Telex: 341241 FOV VI

STROJI IN ORODJE ZA INDUSTRIJO ZLATA IN SREBRA

MOTORNJA VALJALNICA ZA
PLOČEVINO IN ŽICO OD 100 mm

MALE IN ELEKTRICNE PEČ
ZA TALJENJE KOVIN

PRIZNANO MEDNARODNO
AVTOPEVOZNIŠKO
PODJETJE

La Goriziana

S.R.L.
GORICA - VIA D. D'AOSTA 180 - TEL. 84-845, 85-400
Prevzemamo prevoz vsakovrstnega blaga

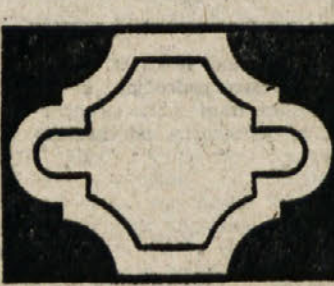
Bruno Cleva

Import - Export

Uradni zastopnik za
Furlanijo - Julijško krajino
in Jugoslavijo
za flipper in video igre

ZACCARIA
(Bologna - Italy)
TRST
UL. SLATAPER 22
TEL. 040/750291

— Flipper
— Video igre
— Juke box
— Nadomestni deli

ROLICH

NABREŽINA
Kamnolomi 35/e
Tel. 20-03-71

KERAMICNE PLOSCICE
SANITARJE

BANCadeIFRIULI

Družbeni sedež in glavna direkcija:
VIDEM (Udine) — Via Vittorio Veneto 20

POSLOVALNICE:
TRST (Trieste) — Via Rossini 14
TRST (Trieste) — Via del Ronchetto 28

GORICA (GORIZIA) — Corso Verdi 125
TRZIC (MONFALCONE) — Piazza Cavour 22
KRMIN (CORMONS) — Piazza Libertà 1
CEDAD (CIVIDALE) — Piazza Diaz
TARCENT (TARCENTO) — Via Udine
TRBIZ (TARVISIO) — Piazza Unità 17

MENJALNICA

SPLOŠNA TRGOVINA IN ZASTOPSTVA

D.Z.O.Z. - Uvoz - Izvoz

Telef. 61579 - 69316 - 69558

Teleks 460559

TRST - Ulica Geppa 9

C.P. 185

KMEČKA BANKA

Ustanovljena leta 1909

GORICA - KORZO VERDI 51
TEL. 84-206
TELEX: 460-412

Vse bančne usluge
Menjalnica, tel. 83-909

RAZPOLAGAMO Z VARNOSTNIMI SKRINJICAMI

UNIVERSAL

DOTT. COMM. GINO d'ONOFRIO

S.p.A.

PROIZVODNJA IN DISTRIBUCIJA MATERIALOV
IN OPREME ZA INDUSTRIJO ELEKTRIČNIH
GOSPODINJSKIH STROJEV, ENGINEERING
ZA OPREME ZA HLAJENJE NA TRGOVSKEM
SEKTORJU, PLASTIČNI MATERIAL,
MAGNETIČNE PLOČEVINE, JEKLO VALJANO
NA HLADNO, JEKLO INOX, USNJENA KONFEKCIJA

Uradi:
TRICESIMO (Videm) - Italija

Razstavna palača Morena

telefon:
(0432) 852084 - 852085 - 852088

telex:
450167 - 450862 Donofr I

Udine

OSCAR DELL'EXPORT 1970

ADRIANO CORSI s.r.l.

IMPORT - EXPORT

Sedež: STEVERJAN (Gorica)

Urad in skladišče: PRADAMANO (Videm)

Via Nazionale 24

telefon (0432) 670396 — telex 450162

NUDI:

— za GRADBENIŠTVO:

valjarje BITELLI in hidravlična kladiva
MONTABERT

— za KMETIJSTVO:

traktorje, goseničarje, motokultivatorje,
kosilnice itd.

SERVIS IN NADOMESTNI DELI

7 KNJIG ZNANJA ZA VSE STAROSTI - 7 ZAKLADOV UČENOSTI ZA VSE ŽIVLJENJE

VELIKA ILUSTRIRANA ENCIKLOPEDIJA

- Pregledneje razvrščena snov
- Razkošno slikovno gradivo
- Poljudnost in jednatost
- Že 28 izdaj v 23 jezikih

format
22X29 cm
polusnje
2160 strani
10.500 ilustracij
(7200 v barvah)
200 zemljevidov

Zbirko VELIKA ILUSTRIRANA ENCIKLOPEDIJA

LAHKO NAROČITE TUDI V TRŽAŠKI KNJIGARNI, ULICA SV. FRANČIŠKA 20, T R S T,
ALI NA UPRAVI PRIMORSKEGA DNEVNIKA V GORICI, DREVORED XXIV MAGGIO 1

V ŽARIŠČIH NAPETOSTI - Piše Pavel Stranj

Brazilijska: Čudežev je konec

hušja inflacija, ki je leta 1980 dosegla rekordno mero 110 odst. Rečeti so postajali vse bolj revni, a tudi srednji sloji so bili vse bolj ogroženi.

Za razumevanje današnjega dogajanja v Braziliji pa je pomemben še en podatek. Brazilija je država v razvoju, kjer je tudi pred vojaškim državnim udarom velik del prebivalstva živel ob robu družbe; ne da bi bil vključen v pravo gospodarstvo. Danes živi tako več kot polovica Brazilcev, ki niso ne proizvajalci ne potrošniki. Vojaškemu režimu, ki je zamenjal družbeno problematiko, ni uspelo vključiti teh množic v svoj sistem, tako da industrija nima dovolj kupcev za svoje proizvode.

Okolice lani je brazilski predsednik general Joao Baptista Figueiredo zbolel. To ni bila politična bolezen, kot tista, ki je istčasno »napadla« argentinkega predsednika, generala Viola.

Figueiredo so menda resle skrbi, katerih brazilska vojska vlada nima malo. Vojska je prišla na oblast z nepravilnim državnim udarom 31. marca leta 1964. Udar je izvedla, uradno, da bi rešila »red in mir«, dejansko pa, da bi zaščitila interese tujege kapitala in najbogatejših slojev. Dotedanji predsednik Goulart se je pripravil na podzvajanje nekaterih pomembnih gospodarskih področij, ki so monopol severnoameriških koncernov ter na podzvajanje neobdelane zemlje, da bi z njo izvedel agrarno reformo.

Nova vojska oblast je razpustila sindikate in stranke, ukinila je politične in civilne pravice ter uvedla svoj »red s sredstvi, ki jih v Latinski Ameriki poznajo še marsikje: mučenje, terorizem in politični umori. Teror je dosegel vrh v začetku prejšnjega desetletja in ob takih pogojih je vojaški režim dosegel tudi nekaj rezultatov v gospodarstvu.

Generali so na široko odprli vrata tujemu kapitalu: vzpodbujali so razvoj industrije ter si postavili kot cilj, da bi Brazilija ne bila več odvisna od uvoza vseh najnujnejših proizvodov. Kot rečeno, so nekaj svojih ciljev dosegli, a le nekaj: koristi tega razvoja pa so bile tako neenakomerno porazdeljene, da so še bolj zaostrele družbeno napetost. Največji pritisk se je izvajal nad delavci. Kljub gospodarskemu vzponu se je realna vrednost plač v obdobju 64-74 zmanjšala skoro za polovico. Pojavila se je tudi vedno

V SKUPNEM POROČILU OB ZAKLJUČKU URADNEGA OBISKA OLSZOWSKEGA V MOSKVI

Andrej Gromiko se na moskovski železniški postaji postavlja od Olszowskega (telefoto AP)

Dvostranskim odnosom namenili manj poudarka

Očitno so želeli zmanjšati »poljske dimenzije« obiska, zato so bolj poudarili mednarodna vprašanja

(Dopisnik Dela za Primorski dnevnik)

MOSKVA — Poljski zunanji minister Stefan Olszowski, ki se je v Moskvi mudil dva dni na kratkem delovnem obisku, se še ni vrnil domov, ko so sovjetsko prestolnico ponovno dosegli glasovi o novih nemirih v nekaterih poljskih mestih, predvsem v Wrocławu in v Novi Huti. Mnogi danes zaradi tega smatrajo, da v procesu »poljske normalizacije« v zadnjih mesecih ni bilo najbolj uspešna in ni povsem prepričan sovjetskega vodstva, češ, kako poljske vojaške oblasti po avgustovskih nemirih držijo »trdno v svojih rokah« položaj v deželi.

Ni namreč nobenega dvoma, da je bil poglavitni cilj obiska poljskega zunanjega ministra Stefana Olszowskega v Sovjetski zvezi informiranje sovjetskega vodstva o položaju na Poljskem po zadnjih tamkajšnjih nemirih, ki so samo potrdili bolj ali manj povsod prisotne slutnje, da v procesu »poljske normalizacije« v zadnjih mesecih ni bilo najbolj uspešna in ni povsem prepričan sovjetskega vodstva, češ, kako poljske vojaške oblasti po avgustovskih nemirih držijo »trdno v svojih rokah« položaj v deželi.

Ni namreč nobenega dvoma, da je bil poglavitni cilj obiska poljskega zunanjega ministra Stefana Olszowskega v Sovjetski zvezi informiranje sovjetskega vodstva o položaju na Poljskem po zadnjih tamkajšnjih nemirih, ki so samo potrdili bolj ali manj povsod prisotne slutnje, da v procesu »poljske normalizacije« v zadnjih mesecih ni bilo najbolj uspešna in ni povsem prepričan sovjetskega vodstva, češ, kako poljske vojaške oblasti po avgustovskih nemirih držijo »trdno v svojih rokah« položaj v deželi.

ZARADI NEZADOSTNEGA IN POMANJKLJIVEGA DOKAZNEGA GRADIVA

Zahodnonemško sodstvo izpustilo na svobodo osumljenca za pokol v Bologni Fiebelkorna

Preiskovalni sodnik Gentile sumi, da Fiebelkorna ščitijo zahodnonemške oblasti — Tudi drugi obtoženec, francoz Oliver Danet, ima baje »čezlezen alibi«

BOLOGNA — Z zagrenjenostjo in razočaranjem je bolonjski preiskovalni sodnik Aldo Gentile sprejel vest, da so zahodnonemške sodne oblasti iz Hessna v Frankfurtu izpustile na prostost 35-letnega Joachima Fiebelkorna, ki je obtožen, da je sodeloval v bolonjskem atentatu 2. avgusta 1980. Hessensko državno pravdnstvo je izjavilo, da je bilo dokazno gradivo, ki ga je italsko sodstvo poslalo proti Fiebelkorni nezadostno in pomankljivo, da ni mogel nemški preiskovalni sodnik izdati zapornega naloga.

Taki spodrsilji italijanskega sodstva so postali že prava tragikomedi.

zavljani. Med obtoženimi iz tega ustaškega podzemlja je tudi 49-letni Nikola Alinović iz Splita, ki je delal kot kuhar v vojaškem zaporu Spandau, kjer je na doživljenjski kazni vojni zločinec in bivši Hitlerjev namestnik Rudolf Hess. Obtožnica med drugim navaja, da so pripadniki tega terorističnega podzemlja eksploziv nabavili v Švici in v različnih krajih ZRN ter ga z avtomobilom prepeljali v Zahodni Berlin. (dd)

Odloženo izplačilo poljskih dolgov

FRANKFURT — Po tridnevni pogajanjih sta delegacija Poljske, ki jo je vodil podpredsednik banke za zunanjo trgovino Jan Woloczyński in zastopstvo konzorcija 503 zahodnih denarnih zavodov, ki mu na čelu »Dresdner Bank«, dosegla sporazum o odložitvi izplačila poljskega dolga za letošnje leto, ki

PO VOJNI NA FALKLANDIH

Rahlo zblizanje med VB in Argentino

LONDON, BUENOS AIRES — Velika Britanija in Argentina sta v istosmerni uradni komunikaciji sporočili, da so od večera ukinile vse sankcije finančnega značaja, ki sta jih druga država postavili ob vojni za Falklandske otočje. Obe državi sta se dogovorili, da se v prihodnosti izogiba uporabi vojnega jezika. Obe državi sta se dogovorili, da se v prihodnosti izogiba uporabi vojnega jezika.

ZARADI BANKROTA DRUŽINSKE BANKE

V ŠVICI ARETIRALI BRATA FABBROCINI

Prilastila sta si 35 milijard lir tako, da sta denar nakazovala izmišljenim družbam

CHIASSO — Vse kaže, da je začela v Švici trda »restit italijanskim« inkomiselnim finančnikom, ki so se zatekli k silu, potem ko so doma proslavljali z vsakovrstnimi nečestitimi spekulacijami in povzročili bankrote, katerih posledice so konec koncev padle na ramena italijanskih davkoplačevalcev. Po senzacijah izrednih mednarodnih vodje finansne loze »FPA« je prišla večerj vest, da je švicarsko policija prišla predvečerašnjim tudi brata Alfreda in Mariana Fabbrocini, solastnika istoimenskega bančnega zavoda s sedežem pri Neaplju, ki je propadel lansko jesen.

Bankrotinja so aretirali na mednarodni železniški postaji v Chiasu, kamor sta prispela z vlakom iz Zuericha, na osnovi mednarodnega zapornega naloga, ki ga je izdalo nepoljsko sodstvo pod obtožbo, da sta s prilastitimi velike zneske denarja. V bistvu naj bi lastni banki ukradli 35 milijard lir s tem, da so denar nakazovali izmišljenim družbam. Ostali bratje in solastniki propadle banke »Fabbrocini«: Angelo, Manlio, Lucio in Gerardo, še sedijo v zaporu v Italiji. Poslednji oče Antonio pa čaka na proces na prostosti, potem ko je nekaj mesecev pred bankrotom izplačal milijardo lir za osvoboditev po ureditvi.

Vesti s teleprinterja

Vso učiteljico samo zase

GENOVA — Učiteljica za eno učenko na celi šoli. Vest prihaja iz ligurskega ribiškega naselja San Fruttuoso in Camogli v težko dostopnem zalivu Portofinskega polotoka. Učiteljica je že zagotovila, da bo pouk reden in da se bo za svoje edino učenko na šoli, ki obiskuje 3. razred, ob slabem vremenu podala na uro hoda dolgo pot z glavne ceste do zaselka. Večerašnji dan pa je bil lep, da se je 21-letna Maria Angela Ammirati podala na svoje novo delovno mesto s čolnom.

Podjeten italijanski duhovnik

NEW YORK — Italijanskega duhovnika in člana skupine stalnih opazovalcev Vatikana na sedežu OZN Lorenza Zorzo so v New Yorku obsodili zaradi tihotapstva z ukradenimi umetninami. V ZDA je namreč skušal pritihtapiti iz Italije dve umetnini.

Obračun iz Malage: 52 mrtvih

MADRID — Po zadnjih vestih je v ponedeljkovi letalski nesreči iz Malage izgubilo življenje 52 oseb, osem pa jih pogrešajo. Civilni guverner iz Malage je večerj izjavil, da še vedno skrbno iščejo po razbitinah ponesrečenega letala.

Dobičkonosna voziška dovoljenja

RIM — Taksa za voziška dovoljenja je prinesla v državno blagajno v prvem letošnjem semestru čedno vsoto 226 milijard lir. Do konca leta se ne bo ta vsota bistveno spremenila, saj predvidevajo, da bodo vnovčili samo še 10 milijard.

Rudolf Hess v bolnišnici

BONN — Iz zavezniškega vojaškega zapora v Spandau so večerj premostili v britansko vojaško bolnišnico v zahodnem Berlinu nekdanjega Hitlerjevega namestnika 38-letnega Rudolfa Hessa. Edini gost spandauske jeletnišnice je bil že večkrat v bolnišnici zaradi svojega slabega stanja, tokrat pa je bil sprejet le za običajne zdravstvene kontrole.

Ustaški teroristi obtoženi v Berlinu

ZAHODNI BERLIN — Državni tožilec zahodnonemške občine Moabit je vložil obtožnico proti trem protijugoslovanskim teroristom, ki so si priskrbeli pet 20 kilogramov eksploziva z namenom, da bi ga uporabili za uboje »jugoslovanskih« državljancev in atentate na posamezne ustanove v Zahodnem Berlinu, kjer delujejo jugoslovanski državljani.

PRIMORSKE VESTI

Poletne prireditve v bodoče še boljše

PORTOROŽ — Letošnje poletne prireditve v Portorožu in Piranu so bile drugačne kot leta doslej. To so lahko poznali še tako površni obiskovalci portoroških »poletnih iger«. Saj ne da bi prinesle kdo več kaksne novosti. Vendar je bilo pri vsem dogajanju, namenjenem zabavi, razvedrilu in užitku poletnih prebivalcev ob slovenski obali, čuti to novo svežino, novo elan... čuti je bilo željo, da bi tem poletnim prireditvam dali nekaj novega oblika in vsebine, ki bi se bolj dopolnila turistično ponudbo. hkrati pa prinesla dodatne slovesne kraje ob slovenski obali.

Saj morda ne gre za to, da o radi tudi, na tem severnem kosu jadranske obale zasnovani »poletne igre« po dubrovniškem vzoru. Vendar pa so z urejanjem razmer v tozidu Avditorij in obalno-kraški turistični poslovni skupnosti (ki v glavnem skrbijo za prireditve dogajanje), dodali prireditvam večji poudarek in jim posvetili veliko več pozornosti.

Naloga morda niti ni tako težka, saj imajo nekatere prireditve že kar bogato tradicijo. Na primer piranski glasbeni večeri, na katerih nastopijo najboljši domači komorni glasbeniki, ali pa dnevi slovenske folklorne (ki bi jih prav gotovo lahko še razširili in dopolnili), nastop Iva Pogorelice itd., bogatejšo so bile tudi tiste prireditve, ki imajo sicer manj umetniškega v sebi in več turisticne plehkosti, vendar kljub vsemu vabijo množice. Se za nam portoroška noč je letos trajala tri noči in štiri dni (po eni strani je sicer doživela upravičeno kritiko, po drugi pa tudi upravičeno slavo), na nedeljski pomorski Neretunov krst, ki je srednjeveškemu Piranu dodal še nekaj ure igranja srednjeveškega utripa, k vsemu sodijo še neštete glasbene folklorne, pesne in podobne prireditve, ki so se vrstile kot na tekočem traku, skoraj vsak dan.

Resda še veliko stvari manjka. Še zmeraj je premalo predstavitev predvsem domače umetniške ustvarjalnosti. Za glasbeno področje je najbolj urejeno, za upodabljačo umetnost skrbijo obalne galerije s poletnimi razstavami in kinarsko formo vijo. Dramskih uprizoritev letos takorekč ni bilo (če izvzamemo »Escorial« v režiji Branka Kravčiča). Premalo je bilo domačega zborovskega peja, poleti si turist v Portorožu ni mogel ogle dati niti ene filmske predstave... še zmeraj je bilo na cestah, trgih ali drugih javnih mestih, kjer se je sicer gnetlo poletnih sprehajalcev, preslabo poskrbljeno za zabavo in radovedno očimimidož. Gotovo bodo do naslednjega poletja lahko odpravili še zmeraj dolga seznama pomanjklivosti. Pri tej zagnanosti pa ne bi smeli ostati sami. Škoda bi bilo napraviti energijo in dosežanja prizadevanja. Žal pa je še zmeraj velkokrat tako, da hotelirji najraje zadržujejo turisti v svojih restavracijah in neredi vidijo, če turist večer »zapravi na enem od piranskih glasbenih večerov v kriznem hodniku. Taki in podobni vrtičkarski interesi pa najbolj škodijo razvoju turistične nudbe. Tudi prireditvam.

BORIS SULIGOJ

Svetovni filmski svet žaluje za svojo princeso

MONTE CARLO — Smrt monaške princese Grace, ki je v tork preminila zaradi posledic prometne nesreče, je imela v svetu velik odmev. Čeprav živimo v času, ki ga pretresajo pomembni in hudi dogodki, povezani z usodo milijonov ljudi, pa je vendar njena smrt zbudila spomin na mlado dekle, ki ji je bilo življenje izredno naklonjeno. Življenjska pot pa podobna pravljici, ki jo pripoveduje babica, v resnici pa se ne zgodi. Pravljica o lepi deklici, ki sreča princa...

Grace Kelly se je rodila leta 1929 v Philadelphiji v premožni družini. Obiskovala je igralno akademijo in je najprej nastopala na broadwayskih odrih. Svojo prvo (stransko) filmsko vlogo je dobila leta 1951 v filmu »Strančakova ura«, odločen pa je bil njen nadaljnji igralski vzpon nastop v slovesnem znamenitem filmu »Točno opoldne«. Kjer je bil njen partner Gary Cooper. Njen vzpon je bil nato strm in v petih letih je pod vodstvom znanih režiserjev odigrala kar enajst filmov. Stedili so si Popolni slojin, Oleno na dvorici, Mostovi Tokija, Labod, Loo na tatu, leta 1954 je prejela najprej igralško priznanje za vlogo v »Podeželanji«, svojo kariero pa je zaključila z Visoko družbo, ki je bil njen zadnji film.

Grace Kelly je v svojih vlogah vedno predstavljala hladno, zaprto in ugodno dekle, ki ni nikoli izgubila nadzorstva nad seboj, le v »Podeželanji« je odigrala lik alkoholizirane žene s humanostjo in čustvenostjo.

Leta 1957 je opustila filmsko kariero. Spoznala

se je z monaškim princem Rainierom in pravljica poroka, ki je kmalu sledila je vzbudila pozornost vsega, zlasti ženskega dela sveta.

Resnici na ljubo, Grace je tudi svojo nalogo suverenke le male države odigrala v slogu, ki jo tako vloga terja (če odstejemo nekaj težav z otroki), obenem pa se je tudi priljubila svojim »podočimikom«.

Prve vesti po nesreči niso kazale, da je njeno stanje tako hudo, toda zdravniki so kmalu ugotovili, da ji zaradi možganske krvavitve ni rešitve. V trenutku, ko je preminila, je bila pri njej zbrana vsa njena družina.

V kmetijski Monaco so določili osemdnevno žalovanje, pogreb pa bo v soboto. Med številnimi sožalji, ki jih je prejela knezova družina, so svoje posolzi tudi predsednik Partini, papež Janez Pavel II., predsednik ZDA Reagan, britanska kraljica Elizabeta, nato Hughey, predsednik Irsko, na katero je bila monaška princesa še posebno navezana, saj je njena rodovina izhajala iz teh krajev in drugi. S toplimi besedami so se je spominili tudi znanj igralci Frank Sinatra, Ray Milland, Bob Hope, Stewart Granger, Gina Lollobrigida, režiserji, producenti in mnogi drugi iz umetniškega sveta.

Po smrti Ingrid Bergman in Lio Ullman se je tako v kratkem razdobju utrla še ena velika zvezda filmskega neba. Pravljico življenje »podeželanke«, ki je postala princesa, se je končalo nezamislivo, v duhu modernih časov. V prometni nesreči.

V SFRJ dražja sladkor in olje

BEograd — Večera sta se v Ju goslaviji podražila sladkor in olje. Tako je na torkovi seji sklenili Zvezi izvršni svet, novinarje pa je o tem obvestil Anton Poljanar, predsednik zvezne skupnosti za cene. Kilogram sladkorja bo v prihodnje v maloprodaji dražji za 5,70, liter je dlina olja pa za 11 dinarjev.

Grace Kelly z Marlonom Brandom ob podelitvi oskarja leta 1954 (AP)